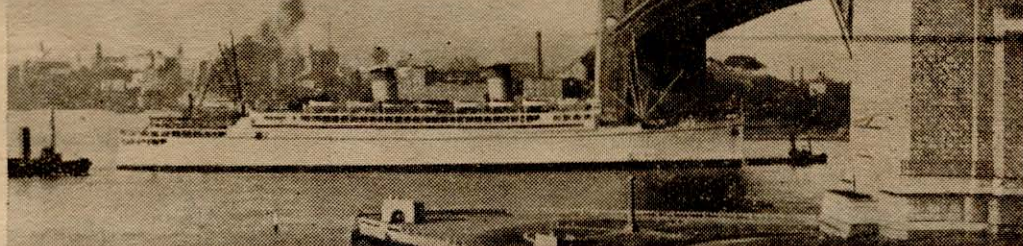

*Dolgost življenja našega je kratka,
Kaj znancev je zasula že lopata!
Odprta noč in dan so groba vrata;
Al dneva ne pove nobena prat'ka.*
France Prešeren.

MISLI

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission
by post as a periodical.

NOVEMBER, 1954
Vol. III No. 11

Slovenski Informativni list v Australiji.
SYDNEY, MELBOURNE, ADELAIDE, PERTH,
BRISBANE, HOBART.

Telephone: FA7043, FA7044.

Organ of the Slovene Community in Australia

„MISLI“, G.P.O. Box 553, Sydney, N.S.W.

TRST

„Glavo damo, Trsta ne damo“
Tito

Še pred nekaj meseci se je Tito „junaško boril“ za slovensko obalo med Trstom in Štivanom pri Devinu. Grozil je, da bo jugoslovanska vojska vkorakala v cono A STO-ja in zaščitila interese slovenskega življa tega ozemlja, če bi ga zavezniki izročili Italiji. Mnogo ljudi, tudi nekomunistov je takrat smatralo Tita za velikega branitelja slovenskih pravic in slovenske zemlje. V resnici pa je bilo vse le dobro premišljena politična igra, ena izmed mnogih demagoških dejanj, ki se k njim zatekajo diktatorji, da znova pritegnejo nase pozornost množic, ki trpe pod totalitarnim režimom. Takih dejanj sta se posluževala Hitler in Mussolini, Tito je le njun posnemalec.

Komunist Tito in njegovi se z nacionalno zavednostjo jugoslovanskih narodov igrajo. Komunisti zavračajo vsak pojem narodnosti, ker so pač materialisti in se iz ljubezni ljudstva do svojega naroda, svojega rodu in do svoje rodne grude, sploh do domovine — rogajo. Gre jim samo zato, da so na oblasti, in da uživajo nagonsko življenje.

Dvainštirideset tisoč primorskih in istrskih Slovencev je dalo življenje za osvoboditev svoje zemlje s prestolnico Trstom.

Dvajset in več let težke borbe in mučeniškega trpljenja je primorsko ljudstvo prestalo v nadčloveškem naporu pod fašističnim valjem, ki ga je obsodil na smrt.

Samo, da bi bilo svobodno na svoji ljubljeni rodni grudi.

In je zmagalo vsaj toliko, da je bilo ustanovljeno Svobodno tržaško ozemlje, kjer so Slovenci bili enakopravni z Italijani. To je bila zadovoljiva rešitev po zaključnem boju, čeravno bi Trst po vsej pravici moral pripadati Sloveniji.

Po prvi svetovni vojni je bil Trst neopravičeno dodeljen Italiji. V prvih letih druge svetovne vojne je bilo jasno določeno, da bo Trst priključen Jugoslaviji. S pojavom Tita, pa je ta zamisel začela bledeti. Po končani vojni je rdeči diktator napravil toliko taktičnih napak, da je Trst moral ostati izven meja Slovenije, kot svobodno ozemlje. Titu še ni bilo dovolj. Nadaljeval je s svojo „vzvišeno“ politiko, ki ga je pred nekaj tedni pripeljala do podpisa pogodbe, s katero se Trst priključuje Italiji. Tako je usoda Trsta zapečaten in mešetarija tovariša Tita zaključena.

Italijansko in jugoslovansko časopisje hoče iz te naše narodne nesreče napraviti veliko — zmago. Nedvomno je, da so Italijani s pridobitvijo Trsta dosegli velik uspeh, kakor običajno, na diplomatskem polju. So pač srečni, da je danes Jugoslavija v rokah rdečega diktatorja, ki mora za svoj obstoj beračiti po svetu in za male usluge prodajati pravice našega trpečega naroda. Da pa Tito govori o zmagi, je pa že malo bolj čudno. Zapraviti Trst — zabosti nož v srce trpečee Primorske, odrezati roko Sloveniji, izročiti naše ljudi in kraje v roke „velikodušne“ Italije, pač samo za titovce pomeni — zmaga. Titovi modrijani pravijo da Italija ni dobila ničesar; samo Trst in nekaj okolice. Oni pa so pridobili cono B, ki so jo že itak imeli ter od cone A II km² revne zemlje pri Miljah. To za njih pomeni zmaga? Verjetno so tudi to besedo potegnili iz znanega hribovsko-partizanskega slovarja, ki ima posebne pojme o morali, pravu in seveda tudi o diplomaciji.

Celjski, N.S.W.

Vsi dopisi, članki, oglasi in voščila za božično številko Misli, morajo biti v uredništvu do 20. novembra.

Urednik.

Vseh mrtvih dan...

(Na tisto tiho domovanje,
kjer mnogi spe nesmrtno spanje,
kjer kmalu dom bo moj in tvoj...)

V naši domačiji veje suh, mrzel veter. Pokriva grobove naših mrtvih. November je tožno zavel. S pobožno obzirnostjo je narod pohitel na grobove. Tiho pomolimo ter se spomnimo naših dragih. Približamo se večnosti ter pomolimo, da bi Vsemogočni dal mrtvim pokoj. Mi živi se spomnimo, da prah si bil in v prah se povrneš. Slovesno se pogovorimo z vsemi, ki so odšli iz našega vrtinca. V domači zemlji mi počiva mati. Bilo ji je štirideset let, ko ji je prenehalo biti srce. Bil sem še otrok, skoro nisem razumel, da je odšla za vedno. Nekje v naših gozdovih so zakopali mladega bratranca, ki ga je bil samo smeh in zadovoljnost. Nekje v Dachau-u, med tisoči leže kosti mojega najljubšega strica. Starca, polnega reumatizma, je v nekaj tednih zagrebala okrutnost koncentracijskega taborišča. Na avstralskem pokopališču smo pokopali najljubšega prijatelja. Bil je mlad in lep mladenič. Umril je v dveh tednih. Na nočni omariči so našli listek: „Dragi Jože, četudi umiram, kot vidiš, nisem pozabil prijat...“ Niti besede ni končal. Bajje je dvignil glavo, hotel globoko vdihniti, padel na blazino...

V vsej brezmejni materijalnosti današnjega mehaniziranega življenja ne uspemo dovolj zaustaviti možgane, da bi dostojno počastili spomin naših umrlih.

Rojak, za nekaj minut pohiti nazaj na grobove. Kdo jih bo krasil, kdo prižgal lučko, kdo pomolil? Ljubezen do matere, očeta, bratov in sester, do vseh rojakov more poseči v večnost. Težko je najti besedi, da bi se človek zavedel, s kako krutostjo danes pozabimo pokojnega. Kako naj nas avstralski november spominja na Vseh mrtvih dan? Tu narava poganja v spomlad, raste, greje ter daje življenje vsemu. Naš november pa je tožen, mrzel. Narava zamira. V spominu pohitimo na

naše vasi in mesta. Zglej se v suho listje, ki odpada. Veter ga vleče na grobove. Golo vejevje turbno svira pogrebno pesem vsem onim, ki smo jih prerano pokopali. Takrat me korak ponese med grobove. Tisoč svečic smo prižgali: da ti ne bo temno v grobu, ljuba sestra, dragi brat! Tu se pogovorim z gomijo, ki je mrzla ter nema... Plamen na svečici žalostno veje na vse strani, kaplje vosek na črno zemljo, ki te pokriva, mati. V glavi se trgajo spomini na leta, ko sem čutil tvojo roko v svoji, tvoj glas je oživel, tvoj smeh mi zveni v glavi. V tvojem naročju je bilo zavetje ter toplina. Kar čez noč te je zgrabila starka s koso... sedaj pa si mrzla in nema... mati!

Hudoben veter je upihnil svečo na gomili. Proti nebu se je dvignil mali dim, kot da je duša svečice odšla. Nisi dogorela svečica, na pol življenja te je ugasnil veter. Ostal je črn, mrzel stenj — kaplje voska so zastale, ohlajene — kot smrtna solza umrlega...

Zeleni Jurij, N.S.W.

VPRAŠANJE FORMOZE

Ko so zavezniki po zadnji svetovni vojni prepustili Kitajsko komunističnim diktatorjem, se je Čankajšek povlekel na Formozo, veliki otok v Kitajskem morju. Velika Britanija je kmalu priznala novo vlado na Kitajskem, USA pa je hitro spoznala, da je boljše ohraniti tesne stike s pregnanim Čankajškom, ker je namreč on od ustanovitve Združenih narodov predstavljal Kitajsko in Varnostnem svetu. USA je bila gotova, da bo Čankajšek vedno glasoval za njih in ne za Sovjetsko zvezo.

Formoza in pregnana Čankajškova vojska pa so ostale trn v peti komunističnih mogetcev na Kitajskem. Od vsega začetka so se potegovali

za Čankajškovo mesto v Varnostnem svetu Združenih narodov in za Formozo. Sedaj, ko jim je Francija pomagala v njihovih načrtih podjarmiti Indokino, s tem, da jim je odstopila vse, kar so zahtevali, se njihove „miroljubne“ namere niso ustavile pri tem, temveč so začeli s podvojeno srditostjo zahtevati Formozo. Niso pa ostali le pri zahtevah. Čankajšek tudi obvlada več malih otokov med celino in Formozo; in obalne baterije so nedavno začele obstreljevati najbližji otok, male kitajske džunke so se začele zbirati, da se izkrajajo in istega zasedejo.

Posest omenjenega malega otoka seveda nima nobene neposredne koristi za Kitajsko, ali njene zahteve po malem otoku so naperjene na to, da še bolj razdenejo vse razlike v bloku zahodnih držav, posebno med Veliko Britanijo in USA. Ženevska konferenca, na kateri so Francozi odstopili Indokino komunistom, je jasno pokazala razdor med pogledi obeh veselil. Velika Britanija je očitno podpirala novo rešitev, dočim je Amerika stala ob strani in se ni priključila združenim izjavam osmih držav, članic konference.

Predsednik Eisenhower je odgovoril na nove Kitajske zahteve po Formozi z izjavo, da bo še nadalje obdržal sedmo floto v vodah, ki ločijo Formozo od kitajske celine, z namenom braniti Čankajška. Malo zahodnih diplomatov smatra, da bo komunistična Kitajška poizkusila zasesti Formozo, če bi to pomenilo spustiti se v vojsko proti Ameriki; toda njene zahteve bodo morda le pomagale komunistični Kitajski uresničiti njihov glavni cilj: Mednarodno priznanje, sprejem v Združene Narode in zasedbo Čankajškovega mesta v Varnostnem svetu Združenih narodov, da tako lahko potem z vso avtoriteto in močjo nadaljujejo s svojim načrtom podjarmiti ostalo južnovzhodno Azijo. Branko, Vic.

Nasi fantje

Po kosilu sem se peljal po Chapel Street. Sobota popoldne, enolična slika predmestja; trgovine vse zaprte, le tu in tam nekdo pešači po pločniku, avti švigajo kot običajno, a hoteli šumijo kot čebeljak. Pred mestno hišo v Prahramu kopica otrok z balončki.

„Presneto, nocoj bo tukaj slovenski večer“, mi je šinilo v glavo. Pritisnil sem zavore svojega večnega bolnika ter kar brž ubral skozi glavna vrata mestne hiše. — „Bom videl, kako je z okrasitvijo dvorane“ in sem se prerival skozi množico otrok v zgradbo. Pri vratih me nekdo pocuka ter mi zavpije v ušesa: 2 šilinga vstopnine. Debelo sem ga pogledal. A ko je videl, da sem „tujec“, mi je začel tolmačiti, da je v dvorani dobrodelna razstava za gluhoneme. Kaj hočeš, plačal sem in se tolažil z mislijo, kaki revčki so gluhonemi.

V dvorani živžav, otroci, gluhonemi. Začuden sem se oziral naokoli in iskal naših slovenskih okraskov. Nič, nič in zopet nič. Zaletel sem se v prva vrata v upanju, da je morda napačna dvorana. Druga dvorana manjša od prve je bila prazna. Tudi ta ni bila prava. Po stolih sedeč sem sodil, da je namenjena za občinske seje. „Križ božji“ sem vzdihnil in

se napolil nazaj med živžav in gluhoneme.

Pobaral sem debelo gospo, katera gotovo ni bila gluhonema, saj je vrtela jezik kot vsaka normalna gospa, kaj bo v dvorani nocoj. Obraz ji je sijal, ko mi je razlagala, da bo ples s policijsko godbo na čelu; čisti dobiček za gluhoneme. Razložil sem ji, da iščem dvorano, kjer bo naš slovenski večer. Svetovala mi je iti v St. Kildo, kjer je dosti novoavstralskih nočnih lokalov. Pobegnil sem na ulico in pustil živžav za mano. Pobaral sem prvega državljana, da li je to „Prahram Town Hall“. „Seveda“, mi je pritrtil in mi začel razlagati lepoto in zgodovino istega. „Dosti“, sem si dejal in brž skočil v avto.

A glej! Dva fanta v belih srajcah sta z urnimi koraki zavila v mali prehod tik mestne hiše. Bral sem jima na čelu nekaj slovenskega. Zato sem pohitel za njima. Na koncu male ulice, kjer je stalo nekaj avtomobilov, sem res našel pravo dvorano.

Tu ni bilo živžava in šuma. Pričakoval sem malo skupino rojakov v vroči debati, kako okrasiti to, kako obesiti onč. A sem se zmotil. Precejšnje število fantov je bilo v dvorani; vendar ni nihče „debatiral“. Vsak je bil zaverovan v svoje delo. Okraski lepi v domačih narodnih barvah so ležali po tleh in pridne roke naših fantov so izravnavale zadnje nedostatke. Vsakdo je bil pri delu, zame, opazovalca, nihče ni imel časa.

„Pridni kot čebele“, sem pomislil. Pri srcu mi je postalo mehko. Ne, nismo še utonili med svetom. Naša Slovenija v Avstraliji živi in diha — in gradi.

V desnem kotu sem opazil Jožeta, malo dalje Franceta; oba čez glavo zaposlena. Niti prikimala mi nista, ko sem ju pozdravil. Čas je zlato, in do večera mora biti vse gotovo.

Kuhinja ob dvorani je bila polna priprav; na mizi srčki z lepimi okraski, vse tako domače in slovensko. Zraven pa zaspani, prijatelj Slavko iz Carltona, ki pa tokrat ni bil zaspan. Ves navdušen mi je pokazal veliko medeno srce z napisom „Kraljici srčkov“. „Vidiš“, mi je dejal, „bolj slovensko izgleda kot nekdanj doma“. Iz srca sem mu moral pritrčiti. Saj srce je bilo res lepo; okraski, slovenski narodni motivi, so bili nad vse dobro izdelani.

Nič ni imel časa za debato moj prijatelj. Kar poslovil se je in hitel za delom. „Na svidenje zvečer“, je še zaklical in že izginil za svojim delom.

Počasi sem odhajal iz dvorane, tega koščka Slovenije v Melbournu. Podjetni fantje, dobri delavci so si dali roke in žrtvovali noči, da bi večer res lepo uspel. In to mi je dokaz, da še nismo umrli; naša beseda še vedno živi — čeprav presajena na drugo zemljo, brez pravega sonca in toplote. Iztok, Vic.

Anton Dermota v Adelaidi

Tenorist Anton Dermota — naše gore list — je v začetku oktobra, kot gost ABC, imel tukaj štiri javne nastope. Dvakrat je s simfoničnim orkestrom zapel po tri arije

2. Slovenski večer v Melbournu

Po dobrih dveh mesecih se nas je zbralo zopet kar lepo število Slovencev, živečih v Viktoriji, to pot v Prahram Town Hallu. Z udeležbo smo bili prav zadovoljni. V svoji sredi smo pogrešali samo večino rojakov iz Geelonga, Balarata, Sale in ostalih provincijalnih mest. Z veseljem smo pozdravili tudi ostale naše prijatelje drugih narodnosti, ki so se povabili v velikem številu odzvali.

Pri pripravi zabave so pridno pomagali skoraj vsi stari znanci; z veseljem pa ugotavljamo, da se je krog sodelavcev to pot še povečal. Vsem, prav posebno pa novim, se lepo zahvaljujemo za delo, v nadi, da nas spremljajo tudi v bodoče, da bomo tako lahko kos težkim nalogam, ki stoje pred nami.

Prav radi bi navedli delo vsakega posameznika, toda prostor v listu tega sigurno ne dopušča. Predstavili pa vam bomo vse, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi večera, saj je bilo opravljenih nič več in nič manj kot 1150 prostovoljnih ur in prevoženih več kot 1000 milj.

Naj omenimo na prvem mestu g. Novinca Francita, ki je napravil osnutek za dekoracijo dvorane, dalje g. Žerdonarja, g. Verbiča, g.

(Mozart in Massenet). Tukajšnja kritika ga je imenovala „vzišenim“ umetnikom in, da takega tenorja Adelaide že leta in leta ni slišala.

Na dan 7. oktobra ga je spremljala na klavirju njegova žena pri predvajanju izključnega niza nemških. Publika je vsakokrat navdušeno ploskala. Nam pa je pri tem srce rastlo: srce esteta in srce Slovenca. Poslušalci so vedeli samo to, da je Dermota glavni tenor dunajske drž. opere. Mi pa smo vedeli več: da je Tone tudi naš rojak, doma iz slovenske žebljarske prestolnice Kroke.

Tukajšnje Slovence je želja za pesmijo, — a to pot je posebej in posebno domoljubna zavest in obenem ponos privabila h koncertom v polnem številu.

G. Jože Mravljak je poskrbel, da je pevec ob koncu programa dobil lep šopek nageljnov z rožmarinom: „Od slovenskih fantov iz Adelaide“. G. Dermoto je ta pozornost očitno ganila. Z navdušenjem je pred vso publiko opozoril svojo ženo na slovenske barve na šopku. Nato je iz njega energično spulil rdeč nagelj in si ga na odru, pred vsemi, zadél v gumbnico, narkar je, razdragan, dodal še tri točke svojemu programu.

Smatral sem za indiskretno dolžnost, prisluhnuti tu in tam kaj meni glas naroda. Vrstili so se izrazi: lovely, beautiful, splendid, charming, superb itd. Razočaral me je samo odgovor-naprej potegnene dolge ustnice nekega mladega nemškega para, ki sem ju poznal ter vprašal v znak pozdrava, kako jima je ugajalo. Kaj ne bi bil vsakdo od nas ganjen, ko bi neki nemški pevec prišel v Adelaide in pel samo slovenske pesmi?

Mnogi Slovenci, ki žive raztreseni po manjših krajih in „bušu“, so mogli poslušati našega gorenjskega slavčka, ker je program prenašala radijska mreža ABC-ija.

A. POUHE, S.A.

šajnoviča, g. Golenka, g. Peršiča, g. Počtarenka, pevski zbor iz Geelonga pod vodstvom g. Furlana, gdč. Fajdiga, družine: Pungercar, Potočnik, Ban, Vadjnal, Uršič, Zagorec, Možina, Hartman, Klun, Drezgar, gospode: Stuška, Pekolja, Janežica Možina, Pirnata, Srnela, Krašovca, gospe: Gomizelj, Peršič, Verbič. In na naše muzikante pod vodstvom g. Possege tudi ne smemo pozabiti. Saj so se žrtvovali in nam cel večer igrali, ko bi se tudi oni raje vrteli z našimi dekleti. Sedaj pa k zabavi sami. Eden izmed naših rojakov nam jo je opisal sledeče:

„Ko stopim skozi vhodna vrata v Town Hallu presenečeno obstanem. Namesto običajne mize s skrinjico za prostovoljne prispevke zagledam kar celo stojnico vso obloženo z rdečimi nageljni. Že imam tudi sam nagelj v gumbnici. Oči mi letajo okrog, v srcu mi vriska — glej! tam dalje zopet stoji stojnica vsa oblegana od gostov: potice, flancati, orehove slaščice, kranjske klobase, pivo, vino, — vsega je na pretek! Oči mi begajo okoli . . . Vse se mi zdi tako domače, polno življenja. Za trenutek mi misli pohitijo nazaj v naše gorice, naše planine, naše vasi in mesta in že se zopet vračajo nazaj kjer smo — v Avstralijo. Saj nimam občutka tujine. Kamor se ozrem sami domači obrazi, povsod draga domača beseda, prešeren smeh, polke, valčki. Pogledam v dvorano. Saj ni mogoče! To so sanje . . . V kotu zopet nova stojnica vsa obložena z rdečimi srčki, lesenimi konjiči in — ali vidim prav? — pravimi pravcatimi lectovimi srčki. Za stojnico stoji dekle v pristnem slovenskem dendlu. V srcu mi poje: „Rdeča ruta, bel ošpet in zagorelo lice . . .“ Ves strop je ena sama pisana poljana rdečih, belih, modrih cvetic. S sten mi iz lično izdelanih košaric dihajajo cvetlice pomladni pozdrav. Tako toplo, tako domače, tako mehko mi je pri srcu . . . Iz zamaknjenja me zdrami poskočna polka. Ozrem se malo po plesalkah in že se tudi sam vrtim po takih poskočnega valčka, vse je tako veselo okrog mene. Vseh nas je ena sama prešerna, razigrana volja. Zresnimo se samo za trenutek, ko nam gospod Verbič v kratkih in jedrnatih besedah poda smisel prirejanja zabav in nas navduši za bodoče delo. Zopet novi valčki, nove polke. Kaj je pa sedaj to? Na odru se pojavijo trije gospodje. Eden izmed njih nosi v rokah velikansko lectasto, z narodnimi vzorci okrašeno srce, ki mu celo ogledala ne manjka. In že tekmujejo med seboj dekleta katera bo imela največ rdečih src. Končno smo le izbrali srečno kraljico ki se ponosno v solo plesu zavrti s svojim partnerjem. Kmalu se jima pridružijo še ostali plesalci. Nihče noče zamuditi zadnjih akordov muzike, zadnjega plesa . . . Vse prehitro nam je minil večer.“

Poslavljeni smo se začeli malo pred polnočjo, trdno odločeni, da mora biti še več takih večerov, polnih domačnosti, polnih topline in da nam nobena žrtev zanje ne bo pretežka!

Torej kmalu zopet na svidenje! Slovenci iz Viktorije.

A. Vadnjal, Vic.

Na zadnjem razpotju

2. (Izkušnje in primerjave)

V TEMNI SREDNJI VEK

Dolzan ni samo, kar velevamu stan,
Kar more, to moz je storiti dolzan!
Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud ti nebo blagoslovi!
(Simon Gregorcic)

Ondan sem po dolgem času srečal znanca; vesela sva bila in ker sva medtem marsikaj prestala, je bilo dovolj snovi za besedovanje. Seveda sva se lotila tudi politike, ki je bil znanec konjiček. Moj znanec, hvala Bogu, ni bil eden od tistih milijonov, ki kakor ptič noj vtika glavo v pesek, da ne vidi nič, ne sliši nič, „kot bil bi mrtva stvar,” niti se ni dal nositi od poplave laži, ki dere iz svetovnega časopisja in knjig po zemeljski obli. Tako sva si bila edina v tem, da so dogodki v političnem življenju držav in kajpa tudi Avstralije samo ponavljanje usodnih dogodkov polpretekle dobe v Evropi in pri nas.

„Presneto!” je dejal znanec Tine. „Znoretu je! Vsa ta leta po vojni sem zvesto pričakoval, da bo Amerika, mislim U.S.A., nudila razdejani Evropi in človeštvu vsaj majhen del tistih dobrot, ki sta jih velika državnikarja Roosvelt in Churchill tako širokogrudno obljubila v Atlantski karti. Zdaj šele vidim, kako so nas imeli za norca tisti ameriški warmonger-ji, ki so postali goreči peacemaker-ji, čim bi bilo treba nastopiti proti komunizmu. In če človek pomisli, kako lahko bi Amerika napravila red! Bila je najmočnejša sila sveta, močnejša kot vse druge države skupaj, Sovjeti pa popolnoma na tleh. Treba bi bilo le pošteno zaropotati.”

„Imaš prav,” sem odvrnil. „Da pa ne bi ljudje po Evropi preveč mislili, so jim pošiljali dolarje. Tako so srečno spravili Poljsko, Jugoslavijo, Grško proti njih volji na drugo stran, medtem pa so mirne duše vračali v smrt stotisoče Rusov in ostalih protikomunističnih borcev. S Kitajsko je šlo nekoliko težje, vendar je sedaj na varnem. Pa poglejva raje, če je zdaj kaj bolje in pustiva žalostno preteklost. Ali je tam na zapadu videti zarjo, napovedajočo lepši dan?”

„Jaz je ne vidim. Nebo je temno in o soncu ni sledu.”

„Da tvoje oči ne vidijo prečno, Tine? Ali se v Ameriki ne jasni nekoliko?”

„Že mogoče, a jaz sem postal velik dvomljivec. Le poglej. En sam človek se je lotil kidanja gnoja, ki ga je dobro poln ameriški hlev. A v kolikor bi se mu po

čudežu to delo posrečilo, je tu še vedno Anglija.”

„Kaj je z Anglijo?”

„No, saj veš. Zdi se mi, da najboljši njeni državnikarji mislijo, da je stara britanska politika, „balance of power”, še vedno najbolj uspešna, samo namesto propadle zahodne Evrope, skušajo postaviti Ameriko. Kje si, britanska daljnovidnost?”

„Ali ti obrambne pogodbe v Evropi in Aziji nič ne pomenijo?”

„Meni pomenijo presneto malo. Če se ne motim so te pogodbe le pesek v oči tistim, ki bi utegnili spregledati to čudno igro. Čemu je treba posebne evropske armade, za katere puško so se prilično dolgo preklali? In čemu obravnavajo te stvari, kakor da bi Sovjeti imeli vsak čas udariti, ko bi že samo jamstvo Amerike povsem zadostovalo, odvrniti jih od podobne zemlje? In zakaj se nič ne upošteva dejstvo, da sovjetska moč ni v vojaštvu, temveč v komunističnih, politično in moralno prevratnih akcijah v nasprotnih državah? Državnikarji in politiki obravnavajo Sovjetijo kot njihovim enako državo, rusko državo, četudi je očitno in dovolj dokazano dejstvo, da je Sovjetija organizacija mednarodne zarote, v kateri imajo Rusi le eno pravico: biti slavnati moške z visoko donečimi naslovi. In če še pomisliš, dragi, da je v zapadnih deželah Evrope morda polovico odraslega prebivalstva in bistven del vodilnega sloja s svojimi simpatijami na strani Sovjetov. Vprašanje je le, če je ta brezglava politika pristna ali narejena. Pazi: če je pristna, so današnji politiki sveta (zapada) nesposobni ljudje ali oportunisti, če je narejena, za vedno izdajajo lastne narode v roke mednarodne zarote.”

Ni mi bilo težko razumeti Tine, saj sem dovolj razmišljal o teh stvareh. Nekdanji upi so šli po vodi. Evropa je na tleh, čakajoč milostnega sonca. A Evropa je še vedno duša in center sveta; kar se bo zgodilo z njo, bo veljalo za ves svet.

„Potemtakem ni rešitve,” sem povzel. „Kaj boš napravil. Tine? Ali boš vrgel puško v koruzo?”

„Prav to menim. Bedak je tisti, ki si predstavlja, da je Avstralija ali Amerika dovolj daleč od nevarnosti. Znaki hudega okuženja so že tu in prav taki so, kot nekoč pri nas. Naj dobijo, kar želijo, nas se to ne tiče več.” Nadaljevanje.

FINANČNO POROČILO

priređitve, ki se je vršila dne 23.10.1954 v Melbourne-u:

Dohodki	£348	2	5½
Izdatki	£231	19	6

Čisti dobiček £116 2 11½

60% čistega dobička t.j. £69-13-6 bo poslanih v soglasju s sklepom večine v tiskovni sklad MISLI; preostala vsota £46-9-5½ pa bo ostala v Melbourne-u, kot fond za organizacijo naslednjih prireditvev. Podpisani za prireditveni odbor večera: gg. Z. Verbič, S. Šajnovič, S. Žerdoner.

SLOVENSKA KULTURNA

AKCIJA v Argentini je začela z izdajo književnih del. V letošnji izdaji je šest del, in sicer: Meddobje — revija; Stanko Kociper — Mertik; Meddobje št. 3; Meddobje št. 4; Ivan Pregelj — Moj svet in moj čas. — Ob dobri, kulturno visoki slovenski knjigi se bo ohranjela med nami zavest naše narodne samobitnosti in dozorelosti, in s tem se bo ohranjel in bo rasel dober slovenski rod v tujini. — NAROČNINA ZA celotno enoletno izdajo je £4-0-0. Oglasite se na uredništvo Misli, da Vam takoj pošlje prospekt in naročilnico.

Zanimivosti od blizu in daleč

*Po poročilu iz Beograda je Tito govoril v parlamentu z veliko plavo oteklino okoli očesa. Poročilo pravi, da je to oteklino povzročila mlada oboževalka maršala, ko mu je vrgla v obraz čopek nežnih cvetic pri njegovem zadnjem obisku v Sarajevu.

*Uradno poročilo statističnega urada pravi, da je Avstralija imela koncem junija 8,983.239 prebivalcev in je baje isto bilo koncem avgusta že preko 9 milijonov. V zadnjih sedmih letih se je prebivalstvo Avstralije povečalo za 1,403.881. Naravni prirastek je bil 748.170 in novih naseljencev pa 619.711. Statistika ugotavlja, da je tu 106.213 moških več kot žensk.

*26. oktobra je bil Trst uradno izročen Italiji. Anglo-ameriške trupe so dokončno zapustile Trst šele 1. novembra.

*Dopisnik New York Times-a g. H. Salisbury, ki se je pred nekaj meseci vrnil iz Moskve v Ameriko trdi, da je bil Stalin zastrupljen. Tik pred svojo smrtjo je dal zapreti veliko visokih uradnikov sovjetskega režima. Ker je bilo aretiranih tudi nekaj višjih oficirjev rdeče armije, je vojska napravila zaroto ter zastupila rdečega diktatorja.

SLOVENC V VIKTORIJI! SLOVENSKA POLNOČNICA v Melbourne-u

v St. CARTHAGE Church,
PARKVILLE, na Sydney Road.
SV. SPOVED: dve uri pred polnočjo, pred začetkom polnočnice, v isti cerkvi.

✻
V nedeljo dne 19. Dec. bo slovenska sveta maša ob 11.30 dopoldne v isti cerkvi. Spoved pred mašo.

*Ker so bile škofije, Plavje, Božiči, Hrvatini in Sodniki priključeni Titovini, je na stotine ljudi zbežalo v Trst. Ne sme se pozabiti, da so ti kraji bili pred leti skoraj popolnoma komunistični, danes pa, ko se jim nudi prilika, da okusijo rdeči raj pa iz istega bežijo. Iz samega Trsta je zbežalo v Avstrijo 24 tržaških policajev („čerinov”) s svojimi družinami, kjer so zaprosili avstrijske oblasti za zatočišče. Izjavili so, da so pobegnili iz bojarni, da jih Italjani znajo kaznovati, ker so se pri izvrševanju svoje dolžnosti zamerili „madri patriji”.

*Med mnogimi stotinami fantov je prišlo iz tržaškega kampa tudi nekaj deklet, ki so bile porazdeljene za Sydney, Melbourne in Ballarat.

*Med novodošli rojaki je bil tudi fant 15 let — Jože Kelemen. Ko so bili na begu in plavali po morju proti Trstu, so očeta in mater zadele krogle stražarja na meji; in sta se tako za vedno rešila „zlate svobode”. Sin Jože se je od družine edini rešil. Naselil se bo v Melbourne, kjer ga je avstralska družina sprejela v oskrbo, dokler se ne bo izučil svoje stroke.

*Odlomek iz pisma: ... Trgatev bo letos počakala za Vse svete, ker tako malo sonca kot letos, ga še ni bilo celo mojo starost — samo dež — po jutrah slana, na planinah sneg. Kako pa pri vas? Menda narobe! ...

*Gotovo že veste, da je Tito obiskal pred nekaj meseci predsednika turške republike in nato še grškega kralja v Atenah. — Zadnje čase je bil na obisku v Beogradu abesinski cesar Haile Selassie. V naslednjih mesecih se pripravljajo na sprejem grškega kralja v Beogradu.

*Pred meseci je jugoslovanska vlada na Dunaju zahtevala, da naj Avstrija odkloni zatočišče beguncem iz Jugoslavije. Kar je avstrijska vlada odločno odklonila, ker ostaja zvesta načelom, ki prevevajo vse države, ki slone na načelih krščanske civilizacije. Eno glavnih načel je, da je treba zavarovati pravico zatočišča političnim beguncem.

*Ko se je v Montevideu v Južni Ameriki mudil na trgovskih pogajanjih prosluli Titov veljak Blažević, ki je 1946. nastopal kot sodnik kardinala Stepinca v Zagrebu, so bile hude demonstracije. Ko je sklical tiskovno konferenco, je med časnikarji bil tudi urednik katoliškega lista. Blažević je ostro zahteval, da mora urednik tega lista iz dvorane. A dvorano so na tako metodo zapustili vsi časnikarji. Take zahteve si lahko privoščijo le v deželah diktature, ne pa tam, kjer je tisk svoboden.

*Po poročilu NC News Service so v Sloveniji „sodišča” obsodila okrog 2300 oseb, ki so se udeležili službe božje, ki je bila v proslavo srebrnega jubileja ljubljanskega škofa Dr. Gregorija Rožmana. Med omenjenimi je bilo 300 oseb obsojeno na težko poboljševalno delo, 2000 oseb pa na denarne kazni. Nov dokaz verske svobode v domovini.

SEATO konferenca

Gotovo ste mnogokrat srečali ta naslov v časopisih. Kaj je SEATO? SEATO je organizacija vseh demokratskih in nezavisnih dežel v južnozahodnem Pacifiku, ali boljše rečeno, dežele južnovzhodnega dela Azije in otokov, vključno Avstralijo in Novo Zelandijo. Porazno premirje, ki so ga indokitaški komunisti uspeli vsiliti Franciji in katerega je neobveščena javnost v celem svetu pozdravila kot končno mirno rešitev, enako kot je ista javnost pozdravila Chamberlainovo misijo v Monakovem pred zadnjo vojno, je jasno pokazalo, da če svobodni narodi ne potegnejo točne meje, kjer se nameravajo z orožjem zoperstaviti komunističnemu prodiranju na jug in vzhod, ne bo nikoli več ne miru ne varnosti.

Zaradi tega so se vsi prizadeti zedinili ustanoviti močno organizacijo, ki se bo lahko z orožjem postavila po robu komunistom. Glavni steber organizacije je USA.
Branko, Vic.

Sv. SPOVED v Sydney-u: Vsako soboto pred prvo nedeljo v mesecu v „Our Lady” Chapel, 641 na GEORGE Streetu (Haymarket) od 4-5 ure popoldne.

Printed by Publicity Press (1938) Pty. Ltd. 71-75 Regent St., Sydney, for the Publisher, Rev. R. Pivko, 66 Gordon Street, Paddington, N.S.W.

Publisher: Rev. R. PIVKO
66 Gordon Street, Paddington, N.S.W.
(za cerkvijo St. Francis na Oxford Street)
FA7043—FA7044

Najnovejši, brezkonkurenčni

CENIKza pošiljanje paketov v Jugoslavijo
Dr. Jure Koce, G.P.O. Box 670, Perth, W.A.

Skrajni čas, da naročite pakete za Božič.

Moka, bela (00) najbolje vrste	lkg	2/-	Sunka, kuhana v dozah	26/-
Kava „Santos“, extra prima	„	22/6	Prekajena slanina, mesnata	lkg 14/-
Kava „Minas“ Ia	„	21/-	Ogrska salama	26/-
Kakao, holandski	„	11/4	Polenovka, norveska	11/-
Cokolada, navadna (za kuho)	„	15/6	Sardine v olju, 200 gr.	2/4
Cokolada, mlečna	„	16/-	Milo, pralno, 72% mascobe	3/10
Caj Ceylon, originalni	„	28/-	Milo, toaletno, 100 gr. kos	1/8
Poper, indijski v zrnu, 100 gr.	„	6/-	Krema za britje, velika	5/-
Riz „Splendor Brillato“	„	3/4	Rozine, grske	6/-
Testenine, bele, makaroni itd.	„	3/3	Smokve, suhe	5/-
Zdrob, ameriski, beli	„	3/4	Mleko v prahu	11/-
Sladkor kristalni	„	2/4	Mleko v konzervi (600 gr.)	5/6
Sladkor v kockah	„	2/10	Marmelada v konzervi 500 gr.	5/9
Olje, olivno	„	12/-	Mandeljni, oluseni	13/-
Mast, svinjska	„	7/6	Bonboni poljnjeni Ia	10/6
Mast v posodah po 17 kg.	6/10/0		Keksi, prvovrstni	9/-
Surovo maslo (konzerva)	„	24/-	Cimet v prahu 100 gr.	3/-
			Vanila v strokih 1 kos	1/3
			Nogavice Nylon, 1 par	11/-

Vreča bele moke najbolje vrste, 45 kg (v dvojni vreči) franko prejemnik samo £5.8.0

Opozorilo! Carine prosto se lahko pošlje enkrat na mesec največ: 100 kg moke; 10 kg sladkorja ali medu; 5 kg riža; 15 kg spagetov ali makaronov; 15 kg olja, masti masla ali slanine; 15 kg salame, šunke, svinjskega ali drugega mesa; 10 kg kondenziranega mleka ali jajc v prahu; 10 kg polenovke ali sardin; 10 kg marmelade ali paradižnikov.

Poleg tega se lahko pošlje skupno največ 5 kg sledeče robe: 3 kg kave; 2 kg kakao, čokolade ali rozin; 1/2 kg čaja; 1/4 kg popra ali cimeta; 1 kg toaletnega mila; 5 kg pralnega mila; 5 kg smokve, mandeljnov ali lešnikov; 10 strokov vanile; 3 pare ženskih „Nylon“ nogavic.

Glede tehničnih predmetov tekstilnega blaga in prevoznih stroškov vidi (moj) cenik v oktobrski številki „Misli“.

Ako hočete biti sigurni, da dobijo Vaši doma paket v roke še pred Božičem, Vam svetujem, da mi dostavite Vaše naročilo najpozneje do 21. novembra (po možnosti pa še prej.)

Naročila in nakazila pošljite direktno na: Dr. J. Koce,
Box 670, Perth, W.A.

SLOVENCJI V MELBOURNU: Ne pozabite, da bo naš rojak svetovnoznani operni pevec Anton Dermota samo na tretjem koncertu v soboto 4. decembra v Melbourne Town Hall-u zapel tudi nekaj naših narodnih. Vsi, ki ljubimo slovensko pesem, izkažimo mu priznanje in čast s številno udeležbo!

F.N.

MISLI PRIREJAJO V SYDNEY-u

“BOŽICEVANJE POD JUZNIM SONCEM”na Štefanovo, v nedeljo dne 26. decembra 1954
v PADDINGTON TOWN HALL-u

(na Oxford Street)

Začetek ob 6 uri zvečer.

Sveti Miklavž bo pustil darila za naše otroke pod božičnim dreveščkom pri jaslicah!

“ELITE”High-class Ladies & Gents' TAILOR
Exclusive European Styles.* * *
Novo odprta krojaška delavnica
za moško in žensko najnovejšo modo!

J. SRNEL

55 Brunswick St., FITZROY, Melbourne

SKLAD MISLI

V sklad MISLI so poleg naročnice darovali še ne objavljeni: Anton Žbogar £1-5-0; A. Brne, Ivan Čuk, Jože in Anka Furlan, Stanko Gerbec, Danilo Gustin, Lj. Ivezic, Rudolf Jaksetič, Franc Novina, Marija in Jožef Plesničar, Franc Podobnik, Boris Šajn, Ludvik Šmuc, Frank Tomšič, Slavko Uršič, Franc Vrabc, Anton Žitnik vsak po £1-0-0; Albin Čuš, Alojz Frank, Stanko Pavletič, Janez Primožič in Ciril Vuga — vsak po 10 šilingov. Vsem in posamezno pristrēna zahvala!

Snubec: „Tu v prahu ležim pred Vami!”

Ona: „Kaj govorite o prahu; pri nas ga vsak dan pobrišemo.”

Vlado Posega,
ki je bil nekaj časa v Geelongu,
John Sedmak,

Ivan Kaluža,
ki je prišel v Perth z avijonom
**PROŠIM, JAVITE TAKOJ
SVOJ NASLOV UREDNIŠTVU
MISLI zaradi znanke, ki vas išče.**

Gospa poje; služkinja pospravlja sobo in prepeva. Gospa se ogorič in pravi:

„Kako si le drznete vmešavati se v moje petje, ko se na petje nič ne razumete!”

Služkinja: „Saj se tudi Vi mešate v mojo kuho, čeprav se nanjo nič ne razumete!”

Božicne karte s slovenskimi kraji dobite na: G.P.O. 553, Sydney.

CVETJE V JESENI

4.

DR. IVAN TAVČAR

Jelovo brdo! Ravno pod Blegašem tiči ta vasica sredi rodovitne ravnine, kjer prideluje prebivalstvo svoje življenjske potrebščine. Češnja je glavno drevo in spomladi je krajina povita z belimi vencmi. Tudi oreh je tu domačin in sad njegov slovi po vsem pogorju. V tem pogorju sem preživel otroška svoja leta, kakor živi mlada ptica v gnezdu. Živeli smo kakor kos narave in še obleke nismo imeli. V tisti dobi je v našem pogorju še cvela navada, da otročaj, dokler ga niso poklicali v šolo, ni dobil svojih hlačic. Nosili smo dolge, do pet segajoče srajce; in kjer smo se igrali, je bilo videti iz dalje, kakor bi se na kupu valjale umazane vreče. Če je zapadel sneg, so se valjale te vreče boste po snegu ter tu in tam podrgnile s krvavo kožo po ledu. Ko je prišla rahla pomlad, smo iztaknili vsako ribo v vodi, v gozdu ga skoraj ni bilo gnezda, da ga ne bi bilo zasačilo naše oko, bodisi na zemlji pod grivo, bodisi visoko na veji ob deblu. Pisani pinož, rumeni strnad in zlata taščica — pri nas pravijo tej drobni živalici „šmarnica” — nobeden ni mogel skriti zakonske svoje posteljice pred nami. Bili smo del prirode in nehote smo občutili, da pripadamo k zemlji, kakor pripada k tej zemlji jelka, ki raste na slemu Mladega vrha. S prirodo smo skupaj zrasli in eno smo se čutili z njo. Zatorej me sili vse nazaj v rojstni svet in tja me bo sililo, dokler me bodo nosile noge. Kadar zopet pridem v rojstno krajino, me v hipu obdajo otroška leta. Niti najmanjši pripetljaj ni pozabljen in spominjam se vsakega kraja, kamor je znašla ptica svoje gnezdo, kjer smo kurili krese, kjer smo lovili rake koščake ali tolkli kozo „pod novim cesarjem gor in dol”. ★ Vsi taki spomini ti mrgole pred dušo, telesu pa je, kakor bi se kopal v bistri in okrepčevalni vodi. ★ Ravno tako je bilo tisti dan, ko sem hodil proti Jelovemu brdu. Mehki spomini so me objemali. Ko sem dospel do Tominčevega hrastja pod Lovskim brdom, ni vrag, da bi ne bila zapela vuga? In pognala je svoj glas v zeleno dolino! Malo pozno je že bilo zanjo. Meni pa

se je vendar zdelo, da je bil „stric Matije”, ki prišiva svoje gnezdo na rogovilico pri veji, da mu giblje sapa mladiče v tej zračni zibki. Ej škoda, samo enkrat v življenju sem vedel za tako gnezdo, a še to je viselo na tako šibki veji, da nisem mogel do njega! ★ Nad lovskim brdom je pričel kazati svoj obraz stari naš Blegaš, a tik njega je čepel okrogli Koprivnik, izza katerega se tako radi privlečejo črni oblaki, da namočijo polje, kadar je najmanj treba. Takrat je v ozadje stopila Ljubljana in v stran so stopile vse skrbi, ki grenijo življenje samedem po mestih. ★ Hotel sem sestiti pri poti v šumeče resje ter se zagledati v plešasti Blegaš; ako me morda še pozna. ★ A pri poti sta že sedela dva. Že pred mano sta bila prelezla klanec do Lovskega brda. Zdaj sta čepela v resju, podobna kupu nesreče, in meni sta se videla kakor dva omlačena snopa. ★ Mož je pokazal z roko na Blegaš: „Lep je. Na vrhu je v sencu, po bregovih pa ga obseva sonce.” ★ In res je — takrat nad goro plaval velik oblak, ki je prestrezal sončne žarke, tako da je bil vrh, teman. „Lep je” — k meni je obrnil svoj izmučeni obraz — „in če je bil človek šestnajst let notri, se ga komaj nagleda.”

Zagledal se je v goro. Pričelo se mi je svitati, kdo bi bil ta človek. Dolgi zapor mu je razoral lice in izpadli so mu bili tudi lasje na glavi. Ni ga bilo lahko spoznati. ★ Nekdaj je govorilo naše gorovje le o tem, kako sta se kočar Skalar in gruntar Kalar trgala zaradi njivice, ki je bila last beračeva, po kateri pa je hotel bogatin vlačiti posekani les iz svojega gozda, ki je ležal ravno nad omenjeno njivico. Kalar, ki je bil z vso vasjo v sorodu, je imel torej vso vas na svoji strani. Imel pa je na svoji strani še različne odvetnike, ki so mu puščali denarnico, da je pravda več stala, kakor sta bila njivica in gozd skupaj vredna. Skalar je zaradi tega imel proti sebi vso vas in mnogo odvetnikov, a vzlic temu je končno zmagal v pravdi. ★ Lahko si mislite, kakšno sovraštvo je nastalo med Kalarjem in Skalarjem. Bogatin je besnel in je bil — kakor pravimo — vedno pripravljen, revnemu kočarju „s sekirico dobro jutro voščiti”. Temno sem se spomnil govornice, da sta se v nekem robovju na Blegašu srečala in se spopadla, in da se je pri tem Kalar do smrti ponesrečil. Potem je bila dolga razprava in — ako sem se prav spominjal — je bil Skalar za vse življenje obsojen v Gradiško. ★ Pri teh spomnih sem spoznal šimna Skalarja, s katerim sva v otroških letih ovce skupaj pasla, kateri pa je bil videti zdaj najmanj trideset let starejši od mene.

Nadaljevanje.